

Ontwikkelingen gebruik OR-scholingsfaciliteiten

1. Achtergrond

In deze notitie wordt verslag gedaan van een onderzoek van de Commissie Bevordering Medezeggenschap (CBM) naar het gebruik van scholingsfaciliteiten door ondernemingsraadleden (OR-leden) in 2012 en in 2013. Daarin is ook de (naams)bekendheid van de Stichting Certificering Opleiding Ondernemingsraden (SCOOR) onderzocht.

Aanleiding is de stelselwijziging in de financiering van scholing en vorming van OR-leden. De stelselwijziging is in werking getreden met de wijziging van de Wet op de ondernemingsraden (WOR) per 19 juli 2013¹. Voorheen vond financiering van scholing van OR-leden mede plaats door een bijdrage vanuit het Gemeenschappelijk Begeleidingsinstituut Ondernemingsraden (GBIO). Deze bijdrage werd gefinancierd uit een verplichte WOR-heffing, opgelegd door de SER, bij de ondernemingen die een ondernemingsraad (OR) hebben of moeten hebben. Met de wijziging van de WOR is deze heffing ondernemingsraden afgeschaft en de – reeds bestaande – vergoedingsplicht van de ondernemer voor scholing en vorming van ondernemingsraadsleden geëxpliciteerd. De regering heeft hiermee geen fundamentele verandering van het scholingssysteem zélf beoogd².

In de wet heeft de SER tot taak gekregen om de medezeggenschap in ondernemingen te bevorderen. Daarnaast is de SER de bevoegdheid gegeven richtbedragen voor scholing en vorming vast te stellen. Verder heeft de SER de onafhankelijke Stichting SCOOR opgericht; deze heeft als voornaamste taak het waarborgen van de kwaliteit van de opleidingsinstituten. De wijzigingen zijn gebaseerd op het SER-advies '*Toekomst scholing en vorming leden ondernemingsraad*'³.

Het onderzoeksdeel naar het gebruik van de scholingsfaciliteiten is verricht met het doel de ontwikkelingen in de hoeveelheid door OR-leden gevolgde scholing en vorming in de gaten te houden. Het onderzoek ziet op 2012 en 2013. In 2012 gold nog het voormalige financieringsstelsel voor scholing van OR-leden. In 2013 gold materieel het nieuwe stelsel. Vooruitlopend op de inwerkingtreding van de wijzigingen in de WOR was namelijk per 1 januari 2013 de WOR-heffing voor ondernemers op nul gesteld. Hetzelfde gold voor de bijdragen van het GBIO.

¹ Wet van 26 juni 2013 tot aanpassing van de Wet op de ondernemingsraden in verband met wijziging van de financiering van het scholingssysteem voor leden van de ondernemingsraad en enkele andere wijzigingen van deze wet. Stb. 2013/296.

² Inwerking getreden op 19 juli 2013 bij besluit van 8 juli 2013. Stb. 2013/297.

³ Kamerstukken II, 2012-2013, 33 367, nr. 5, p. 4.

³ SER-advies 11/04. Het advies benoemt als belangrijk uitgangspunt voor een nieuwe structuur dat de noodzaak en het recht op adequate deskundigheidsbevordering voor OR-leden onverminderd buiten kijf staat en blijft staan.

Het onderzoeksdeel naar de (naams)bekendheid van Stichting SCOOR betreft een nulmeting.

Volledigheidshalve zij opgemerkt dat het na één jaar te vroeg is om conclusies te kunnen trekken over de stelselwijziging. De scholingsmarkt is in beweging en de effecten van de wetswijziging moeten nog uitkristalliseren.

Leeswijzer

In het navolgende wordt ingegaan op het onderzoek en de resultaten. Paragraaf twee beschrijft kort het onderzoek. Paragrafen drie en vier gaan in op de uitkomsten inzake het scholingsgebruik door OR'en respectievelijk de hoeveelheid gegeven scholing door opleiders. In paragraaf vijf wordt ingegaan op de uitkomsten inzake de (naams)bekendheid van Stichting SCOOR. Paragraaf zes bevat een samenvatting en enkele conclusies, en een nadere duiding daarvan. In de bijlagen zijn onderzoeksresultaten en nadere informatie over het onderzoek opgenomen.

2. Onderzoek

Algemeen

Het onderzoeksdeel naar de ontwikkelingen in het gebruik van de scholingsfaciliteiten in 2012 en 2013 is gedaan via twee online enquêtes, één onder OR'en en één onder opleiders op het gebied van medezeggenschap. De OR'en is, kort samengevat, gevraagd naar het aantal dagdelen scholing dat zij hebben *gevolgd* in 2012 en 2013. Opleiders is gevraagd naar het aantal dagdelen scholing dat zij hebben *gegeven* in 2012 en in 2013. Gevraagd is naar het aantal dagdelen collectieve scholing via maatwerk cursus, individuele scholing via open inschrijvingscursus en overige scholing, zowel collectief als individueel.

Het onderzoeksdeel naar de (naams)bekendheid van Stichting SCOOR is eveneens gedaan via bovengenoemde twee online enquêtes onder OR'en respectievelijk opleiders, waarin diverse vragen zijn gesteld met betrekking tot Stichting SCOOR. Daarnaast is - uitsluitend voor het onderdeel SCOOR - werkgevers om informatie gevraagd, zijn interviews gehouden en is gebruik gemaakt van een discussie op LinkedIn. Meer informatie hierover is opgenomen in **bijlage 4**.

De online vragenlijsten hebben in april 2014 enkele weken opengestaan⁴.

Beide enquêtes zien op scholing en vorming en niet op advieswerkzaamheden. Terzijde zij opgemerkt dat voor de opheffing van het GBIO tijdens maatwerk cursussen ook wel advies en ondersteuning werd gegeven, maar dan onder de vlag van scholing in verband met het verkrijgen van een GBIO-bijdrage. Niet uit te sluiten valt dat ook nu wel eens advieswerk tijdens een maatwerk cursus wordt gegeven.

Vragenlijsten

De twee vragenlijsten verschillen inhoudelijk. Beide enquêtes bestaan uit twee delen. Het eerste deel betreft vragen over scholing. Het tweede deel van beide enquêtes bestaat uit vragen gericht op de (naams)bekendheid van Stichting SCOOR onder de respondenten en hun mening over certificeringsregelingen in het algemeen en Stichting SCOOR in het bijzonder. Meer informatie over de vragenlijsten staat in **bijlage 1**.

⁴ De vragenlijst voor OR'en stond open van 4 t/m 18 april 2014. De vragenlijst voor opleiders van 4 t/m 29 april 2014.

Omvang uitvraag / omvang respons

De enquête voor OR'en is met gebruikmaking van het adressenbestand van Mezzo⁵ verzonden en heeft 12.245 OR'en bereikt. Daarnaast is door verschillende OR-nieuwsbrieven aandacht besteed aan de enquête. De enquête voor OR'en is door 1.158 respondenten (gedeeltelijk) ingevuld. De enquête onder OR'en is representatief te noemen⁶.

De enquête voor OR-opleidingsinstituten is gestuurd aan 55 adressen⁷, met gebruikmaking van een adressenbestand inzake GBIO-erkende opleidingsinstituten en aanvragers van resp. belangstellenden voor certificering door Stichting SCOOR. Daarnaast is de BVMP en de BVMZ verzocht deze enquête onder de aandacht te brengen van hun leden⁸. De enquête is door 23 respondenten ingevuld. Niet alle respondenten hebben ook alle vragen beantwoord. Ook deze enquête is voldoende representatief⁹.

Definities

In de praktijk vond (en vindt) scholing en vorming vooral plaats in de vorm van maatwerk cursussen en open inschrijvingscursussen. Daarom is met name naar deze scholingsvormen gevraagd. Deze meer traditionele praktijk heeft zich ontwikkeld rond de eisen die het voormalige GBIO stelde aan een cursus, wilde deze subsidiabel zijn.

In de enquêtes is een *maatwerk cursus* omschreven als een algemeen vormende cursus of training van een of enkele dagen met in beginsel de gehele OR. Een *open inschrijvingscursus* is omschreven als een cursus of training met een vast programma, die (doorgaans) door een opleidingsinstituut wordt aangeboden, en waar een OR-lid zich individueel voor kan inschrijven.

In beide enquêtes is gevraagd om de vragen over de hoeveelheid genoten of gegeven scholing in 'dagdelen' te beantwoorden. Onder (cursus)dagdeel wordt verstaan een ochtend, middag of avond van een aantal uren.

In beide enquêtes is omschreven dat met 'OR' zowel de OR, als de Centrale OR, Groeps OR, Gemeenschappelijke OR, als de Vaste – of Onderdeelcommissie wordt bedoeld. Daarnaast is omschreven dat 'OR' ook kan staan voor een aanzienlijk deel van de OR.

In beide enquêtes is het begrip 'kwaliteitskeurmerk' nader gespecificeerd in het gedeelte dat betrekking heeft op SCOOR. Daarin staat: '*een kwaliteitskeurmerk op het gebied van medezeggenschap (bijvoorbeeld een GBIO-erkenning)*'.

⁵ Dit bestand is in 2013 door SER van GBIO overgenomen en wordt sindsdien door het CBM-secretariaat actueel gehouden.

⁶ www.journalinks.nl.

Volgens steekproefcalculator Journalinks behoort bij een doelgroep van 12.245 OR'en de steekproefgrootte 373 te zijn. Gelet op de 1158 respondenten hebben er voldoende OR'en gereageerd om waarde te kunnen hechten aan de resultaten.

Saunders et al., 2010, p. 341-394.

De respons bedraagt 9.46%. Volgens Saunders is het maximaal te verwachten responspercentage 11%.

⁷ De enquête voor opleiders is verstuurd aan 55 adressen en heeft 53 adressen bereikt.

⁸ Branchevereniging Medezeggenschap (BVMZ), Beroepsvereniging voor Medezeggenschapsprofessionals (BVMP).

⁹ www.journalinks.nl.

Volgens steekproefcalculator Journalinks behoort bij een doelgroep van 55 opleiders de steekproefgrootte 17 te zijn. Gelet op de 23 respondenten hebben er voldoende opleiders gereageerd om waarde te kunnen hechten aan de resultaten.

Saunders et al., 2010, p. 341-394.

Het responspercentage van 43,40% is veel hoger dan wat Saunders et al. verwachten bij een digitale enquête.

3. Uitkomsten onderzoek onder OR'en

Deze paragraaf bevat de belangrijkste bevindingen uit het onderzoek onder OR'en naar het gebruik van de scholingsfaciliteiten. Opgemerkt zij dat collectieve scholing meestal plaatsvindt in de vorm van een maatwerk cursus. Individueel gevolgde scholing vindt doorgaans plaats in de vorm van een open inschrijvingscursus. De resultaten van het onderzoek zijn opgenomen in **bijlage 2**. Daarin is onder meer ook toegelicht dat het gemiddeld aantal dagdelen gevolgde scholing is berekend op basis van de respondenten die scholing in een bepaald jaar hebben gevolgd.

3.1 Omvang gebruik scholingsfaciliteit

Totaal

Een groot deel van de OR'en volgt scholing, maar een relevant deel niet jaarlijks. Van de respondenten geeft 94% aan in het algemeen scholing te volgen, waarvan 69% aangeeft jaarlijks scholing te volgen en 25% niet jaarlijks¹⁰. Deze percentages liggen in lijn met die uit het Nalevingsonderzoek dat eenmaal per drie jaar wordt uitgevoerd in opdracht van het ministerie van SZW. Hieruit blijkt voor het jaar 2011 dat: 70% jaarlijks scholing volgt en 21% sporadisch scholing volgt¹¹. Bovenstaande betekent dat zo'n 30% van de OR'en niet jaarlijks schoolt. Bij kleine OR'en en OR'en in de profit sector ligt dit percentage nog (iets) hoger.

Uit de data volgt dat in 2012 78,0% en in 2013 75,3% van de respondenten collectieve scholing heeft genoten. Daarnaast heeft 34,5% (2012) respectievelijk 34% (2013) (ook) individuele scholing genoten¹².

De respondenten die collectieve scholing volgden, volgden in 2012 gemiddeld 6,65 dagdelen en in 2013 gemiddeld 6,22 dagdelen collectieve scholing. De respondenten die individuele scholing volgden, volgden in 2012 gemiddeld 3,91 dagdelen en in 2013 gemiddeld 3,69 dagdelen individuele scholing. Bovenstaande betekent dat veel OR-leden minder dagdelen scholing volgden dan het in de WOR genoemde aantal¹³.

Per sector

Het *aantal OR'en* dat (jaarlijks) scholing volgt, blijkt in de profit sector lager te liggen dan in de sectoren non-profit en overheid. Dit geldt zowel voor collectief gevolgde scholing als voor individueel gevolgde scholing. Het *gemiddeld aantal dagdelen* dat OR'en in de profit sector aan collectieve of individuele scholing volgden, is ongeveer hetzelfde als OR'en in één van de andere twee sectoren.

Meer in detail weergegeven volgt uit de data dat in de non-profit sector en de overheid in 2013 bijna 82% van de OR'en collectieve scholing volgde en rond de 40% (ook) individuele scholing. In de profit sector was dat in 2013 ruim 67% collectieve scholing respectievelijk 27% (ook) individuele scholing.

Het *gemiddeld aantal dagdelen* door OR'en gevolgde scholing in 2012 en 2013 varieerde verdeeld over de drie sectoren tussen maximaal 7,22 (non-profit, 2012) en minimaal

¹⁰ Bijlage 2, tabel 2 Scholingsgebruik algemeen.

¹¹ SZW (2012), Naleving van de wet op de ondernemingsraden, stand van zaken 2011, publicatienr. 2240, Amsterdam. In dit onderzoek worden 4 categorieën onderscheiden, te weten: geen scholing (9%), jaarlijks vijf dagen scholing / cursus (18%), jaarlijks scholing / cursus maar geen vijf dagen (52%), sporadische scholing / cursus (21%).

¹² Bijlage 2, tabel 5 Collectieve scholing 2012 en 2013 en tabel 6 Individuele scholing 2012 en 2013.

¹³ Zie artikel 18 lid 3 WOR. In dit artikellid wordt gesproken over dagen. In de scholingspraktijk wordt gesproken over dagdelen. Onder de subsidieregels van het voormalige GBIO kon een dag uit drie dagdelen bestaan en 5 scholingsdagen maximaal 13 dagdelen betreffen.

5,76 (overheid, 2013) dagdelen voor collectieve scholing en tussen maximaal 4,20 (non-profit, 2012) en minimaal 3,25 (overheid, 2012) dagdelen voor individuele scholing¹⁴.

Per grootte-categorie OR

De mate waarin (jaarlijks) scholing wordt gevolgd, blijkt toe te nemen met de omvang van de OR. De kleine OR'en (≤ 5 zetels) volgden het minste scholing in 2012 en 2013. Zowel voor collectieve scholing als voor individuele scholing geldt dat in deze categorie én het aantal OR'en dat scholing volgde én het gemiddeld aantal dagdelen gevolgde scholing lager lag dan voor OR'en in de andere grootte-categorieën.

Meer in detail weergegeven volgt uit de data dat in de categorie OR'en met maximaal 5 zetels in 2013 bijna 54% collectieve scholing volgde, tegen bijna 76% in de categorie OR'en met 6-10 zetels en bijna 88% in de categorie OR'en met 11 zetels of meer. Individuele scholing werd in 2013 gevolgd door zo'n 22% van de kleine OR'en, 30% van de middelgrote OR'en en ruim 45% van de grote OR'en.

Het *gemiddeld aantal dagdelen* door OR'en gevolgde scholing in 2012 en 2013 varieerde bij de drie grootte-categorieën tussen maximaal 7,57 (grote OR, 2012) en minimaal 4,22 (kleine OR, 2013) dagdelen voor collectieve scholing en tussen maximaal 4,52 (middelgrote OR, 2012) en minimaal 2,89 (kleine OR, 2013) dagdelen voor de individuele scholing¹⁵.

3.2 Verschuiving in gebruik van scholingsfaciliteit tussen 2012 en 2013

Totaal

Geruchten uit de markt zijn dat de hoeveelheid scholing tussen 2012 en 2013 zou zijn gedaald met zo'n 35 – 40%. Uit het onderzoek volgen veel lagere percentages. Het *aantal OR'en* dat collectief scholing heeft gevolgd, daalde met 2,7% en het aantal dat individuele scholing heeft gevolgd, daalde met 0,5%¹⁶. Het *gemiddeld gevolgde aantal dagdelen* scholing daalde tussen 2012 en 2013 met 6,5% bij de collectieve scholing en met 5,6% bij de individuele scholing¹⁷. In absolute getallen betrof dit een daling van gemiddeld ruim 0,4 dagdeel (collectieve scholing) respectievelijk ruim 0,2 dagdeel (individuele scholing).

Per sector of grootte-categorie

Uitgesplitst naar sectoren of grootte OR, verschilden de verschuivingen in het scholingsgebruik per categorie OR. Elke categorie had een andere combinatie van verschuivingen in het aantal OR'en dat scholing volgde en het genoten aantal dagdelen (collectief of individueel). In de verschillende categorieën deden zich de grootste verschuivingen voor in het gemiddeld aantal gevolgde dagdelen scholing¹⁸. Minder groot waren de verschuivingen in het aantal OR'en dat cursus volgde¹⁹. Opvallend is dat de

¹⁴ Bijlage 2, tabellen 3, 6, 9.

¹⁵ Bijlage 2, tabellen 4, 7, 10.

¹⁶ Percentage respondenten dat collectieve scholing volgde, daalde van 78,0% in 2012 naar 75,3% in 2013. Percentage respondenten dat individuele scholing volgde, daalde van 34,5% in 2012 naar 34,0% in 2013.

¹⁷ Respondenten die collectieve scholing volgden, volgden in 2012 gemiddeld 6,65 dagdelen en in 2013 gemiddeld 6,22 dagdelen collectieve scholing. Respondenten die individuele scholing volgden, volgden in 2012 gemiddeld 3,91 dagdelen en in 2013 gemiddeld 3,69 dagdelen individuele scholing.

¹⁸ Bij collectief gevolgde scholing daalde het gemiddeld aantal dagdelen scholing het meest bij de kleine OR'en (-15,9%), gevolgd door de OR'en in de sector overheid (-10,4%). Het daalde het minst bij de grote OR'en (-4,4%) en de OR'en in de profit sector (-3,8%).

Bij individueel gevolgde scholing daalde het gemiddeld aantal dagdelen scholing ook het meest bij de kleine OR'en (-21,0%), gevolgd door OR'en in de non-profit sector (-14,0%). Het steeg juist bij de OR'en in de sector overheid (+8,3%).

¹⁹ Bij collectief gevolgde scholing daalde het aantal OR'en dat op cursus ging het meest bij de kleine OR'en (-10,1%), gevolgd door de OR'en in de profit sector (-5,7%). Het bleef nagenoeg ongewijzigd bij de OR'en in de sectoren non-profit en overheid en steeg bij de grote OR'en (+2,6%).

hoeveelheid collectieve scholing in alle categorieën lijkt te zijn gedaald, maar de individuele scholing in een enkele categorie lijkt te zijn gestegen.

Per saldo lijkt de totaal genoten hoeveelheid scholing - dus collectief en individueel gevolgde scholing samen genomen - in iedere categorie te zijn gedaald tussen 2012 en 2013. De mate waarin verschilt duidelijk. De grootste terugloop lijkt zich te hebben voorgedaan bij de kleine OR'en en de minste terugloop bij de grote OR'en. In de meeste categorieën lijkt het netto-effect van de verschillende verschuivingen mee te vallen. Een exacte duiding van het netto-effect wordt bemoeilijkt doordat de totale verschuiving een combinatie van wijzigingen in verschillende grootheden betreft.

Meer in detail per sector of grootte-categorie

Hieronder worden de combinaties van verschuivingen per categorie OR geschetst²⁰.

Bij de *kleine OR'en* (maximaal 5 zetels) liep zowel collectieve scholing als individuele scholing terug. Bij de collectieve scholing is sprake van een daling van 10,1% in het aantal OR'en dat scholing heeft gevolgd, én een daling van 15,9% in het gemiddeld aantal gevolgde dagdelen. Bij de individuele scholing is het aantal OR'en dat scholing heeft gevolgd, slechts met 0,8% gedaald, maar het gemiddeld aantal dagdelen gevolgde individuele scholing met 21,0%. In absolute getallen betreft de daling in het gemiddeld aantal gevolgde dagdelen 0,8 dagdeel bij zowel collectieve scholing als individuele scholing.

Bij de *middelgrote OR'en* (6-10 zetels) is het aantal OR'en dat collectieve scholing heeft gevolgd, gedaald met 4% en het gemiddeld aantal gevolgde dagdelen met 8,6% (ruim 0,5 dagdeel). In deze categorie OR'en is het aantal OR'en dat individuele scholing heeft gevolgd, gestegen met 2,4%, maar is het gemiddeld aantal dagdelen dat individuele scholing is gevolgd, gedaald met 8,8% (0,4 dagdeel).

In de categorie *grote OR'en* (11 zetels of meer) is het aantal OR'en dat collectieve scholing heeft gevolgd tussen 2012 en 2013 met 2,6% toegenomen. Het gemiddeld gevolgde aantal dagdelen collectieve scholing is gedaald met 4,4% (ruim 0,3 dagdeel). Het aantal OR'en dat individuele scholing heeft gevolgd is gedaald met 3,3% en het gemiddeld aantal dagdelen gevolgde individuele scholing nagenoeg gelijk gebleven (+0,3% respectievelijk 0,01 dagdeel).

In de *profit sector* is tussen 2012 en 2013 het aantal OR'en dat collectieve scholing heeft gevolgd, gedaald met 5,7% en het gemiddelde aantal dagdelen met 3,8% (ruim 0,2 dagdeel). Het aantal OR'en dat individuele scholing heeft gevolgd is met 0,6% toegenomen en het gemiddeld aantal dagdelen nagenoeg gelijk gebleven (-1,0% respectievelijk 0,04 dagdeel).

In de *non-profit sector* is zowel bij collectieve scholing als bij individuele scholing het aantal OR'en dat scholing heeft genoten (nagenoeg) gelijk gebleven tussen 2012 en 2013. Het gemiddeld aantal gevolgde dagdelen scholing is evenwel bij beide soorten scholing met gemiddeld bijna 0,6 dagdeel gedaald. Procentueel is dat bij collectieve scholing een daling met 7,8% en bij individuele scholing een daling met 14%.

In de sector *overheid* is het aantal OR'en dat collectieve scholing heeft gevolgd, gelijk gebleven tussen 2012 en 2013, maar het gemiddeld aantal dagdelen gevolgde collectieve scholing gedaald met 10,4% (bijna 0,7 dagdeel). Het aantal OR'en dat

Bij individueel gevolgde scholing daalde het aantal OR'en dat op cursus ging het meest bij de sector overheid (-4,5%). Het bleef nagenoeg ongewijzigd in de sectoren profit, non-profit en bij de kleine OR'en. Het steeg bij de middelgrote OR'en (+2,4%).

individuele scholing heeft gevolgd is afgenomen met 4,5%, maar het gemiddeld aantal dagdelen gevolgd individuele scholing gestegen met 8,3% (bijna 0,3 dagdeel).

4. Uitkomsten onderzoek onder OR-opleiders

Deze paragraaf bevat de belangrijkste bevindingen uit het onderzoek onder opleiders op het gebied van medezeggenschap naar gegeven scholing en vorming. De resultaten van het onderzoek zijn opgenomen in **bijlage 3**.

Totaal

Tussen 2012 en 2013 is zowel het totaal aantal cursussen als het totaal aantal dagdelen scholing en vorming dat de respondenten gaven, flink gedaald. De daling betrof 34,7% in aantal cursussen en 30,0% in aantal dagdelen.

De door de responderende OR-opleiders meest gegeven vorm van scholing en vorming in 2012 en 2013 was de maatwerk cursus. Van het door de respondenten totaal gegeven aantal dagdelen scholing vond ruim 9.000 (2012) respectievelijk 6.000 (2013) plaats in de vorm van maatwerk cursussen. In beide jaren werd gemiddeld zo'n 850 dagdelen in de vorm van open inschrijvingscursussen gegeven en zo'n 300 in een andere vorm van scholing en vorming. Aldus betrof gemiddeld zo'n 86% van de door de respondenten gegeven scholing maatwerk cursussen, zo'n 10% open inschrijvingscursussen en zo'n 4% overige scholing en vorming.

Maatwerk cursussen

De grootste terugloop, zowel in percentage als in absoluut aantal, vond plaats bij de maatwerk cursussen. Het aantal gegeven maatwerk cursussen daalde met 1.212 (-40,0%) en het aantal gegeven dagdelen met 3.017 (-33,4%). Bij de opleidingsinstituten was de daling nog een fractie hoger, nl. 40,3% bij het aantal maatwerk cursussen respectievelijk 33,7% bij het aantal gegeven dagdelen. Het meest werden maatwerk cursussen bestaande uit 1 dagdeel, een 2-daagse van 5 dagdelen of een 1-daagse van 2 dagdelen, gegeven.

Open inschrijvingscursussen

Het aantal gegeven open inschrijvingscursussen steeg in deze periode zowel in aantal als in dagdelen. Het aantal gegeven cursussen steeg met 22 (+5,4%) en het aantal gegeven dagdelen met 21 (+2,5%). Deze stijging kwam volledig voor rekening van de responderende opleidingsinstituten. Deze stijging compenseert niet de terugloop in het aantal dagdelen maatwerk cursus, nu van de gegeven dagdelen scholing en vorming slechts zo'n 10% in de vorm van open inschrijvingscursussen plaatsvond. De '1-daagse cursus' bestaande uit 2 dagdelen was verreweg het meest gebruikelijk voor een open inschrijvingscursus, zowel in aantal als in dagdelen.

Overige scholing en vorming

Het aantal dagdelen dat de respondenten overige scholing en vorming hebben gegeven is beperkt. Tussen 2012 en 2013 is het totaal aantal dagdelen gegeven in collectieve vormen wat gestegen en het totaal aantal dagdelen gegeven in individuele vormen wat gedaald.

Het meest kwamen de volgende vormen voor; groepscoaching, individuele coaching en workshops, gevolgd door (in mindere mate) themamiddagen en training on the job. Geen van de respondenten gaf e-learning²¹ of blended learning²². Slechts één van de

²⁰ Bijlage 2, tabellen 5 tot en met 10.

²¹ E-learning is de verzamelnaam voor het vormgeven van leersituaties (formeel en informeel) met behulp van ICT, in het bijzonder internettechnologie.
Uit: 'De (prille) geschiedenis van e-learning: Omzien in verwondering'; Wilfred Rubens; 2003; www.te-learning.nl.

respondenten maakte in 2013 op kleine schaal gebruik van action learning voor collectieve scholing en vorming van (een) OR('en)²³.

Gezien het beperkte aantal gegeven dagdelen overige scholing en vorming lijkt het niet aangewezen nadere uitspraken hierover te doen.

ZZP'ers

Van de 23 responderende OR-opleiders was ruim 1/6 ZZP'er (17,3%). In absolute getallen betrof het slechts 4 respondenten. Gezien dit beperkte aantal, kunnen op basis van de enquête geen representatieve uitspraken worden gedaan voor de categorie ZZP'ers. Uit de gegevens van de responderende ZZP'ers blijkt dat zij maatwerk cursussen en collectieve vormen van overige scholing en vorming gaven, maar vrijwel geen open inschrijvingscursussen of andere vormen van individuele scholing. Er zijn onvoldoende data om conclusies te kunnen trekken over de vraag of sprake is van een verschuiving van scholing gegeven door opleidingsinstituten naar scholing gegeven door ZZP'ers.

5. Stichting SCOOR

In deze paragraaf wordt ingegaan op het onderzoek naar de (naams)bekendheid van Stichting SCOOR. Het onderzoek betreft een nulmeting, naar aanleiding waarvan over enige tijd mogelijk een vervolgonderzoek verricht zal worden. Hieronder worden het onderwerp en de reden van het onderzoek beschreven. Daarna volgen de belangrijkste resultaten en een aantal overige bevindingen. In **bijlage 4** is de methode van onderzoek beschreven.

5.1 Onderwerp en reden van het onderzoek

Het onderzoek naar de naamsbekendheid van en de houding (attitude) tegenover SCOOR is verricht onder de doelgroep²⁴ van de stichting. Als eerste is de bekendheid met de naam en taken van SCOOR gemeten. Als tweede is de attitude van de doelgroep van SCOOR tegenover de taken van SCOOR gemeten. Op deze wijze kan inzicht worden verworven in de mogelijke toekomstige houding van de doelgroep tegenover SCOOR.

Stichting SCOOR is in de loop van 2013 opgericht en heeft als voornaamste taken:

- het waarborgen van de kwaliteit van OR-scholing door middel van certificering van de OR-opleidingsinstituten (hieronder worden ook ZZP'ers verstaan);
- het bijhouden van een register waarin de gecertificeerde opleidingsinstituten zijn opgenomen;
- het informeren van OR-leden, opleiders en opleidingsinstituten over het belang van kwalitatief goede scholing.

²² Onder blended learning wordt een combinatie van online onderwijsmateriaal en contactonderwijs verstaan.

Uit: 'De rol van begrijpelijke taal in een digitale context', Hans Hoeken, Thea van der Geest e.a.; Tijdschrift voor Taalbeheersing 33 (3); 2011; pag. 226-286; ISBN 1573-9775; www.doc.utwente.nl.

²³ De kern van Action Learning is leren door te doen. De term Action Learning is een veelomvattende, een leerfilosofie en –aanpak tegelijk, en kent de volgende drie specifieke kenmerken: 1) leren is gebaseerd op werkelijk bestaande, realistische taken en projecten ('real-life cases'); dus niet zozeer de theorie maar de dagelijkse praktijk is de basis; 2) leren vloeit vooral voort uit reflectie op gedane en geplande activiteiten met een klein aantal mensen; 3) leren en doen worden frequent afgewisseld om het leren en doen, alsook het leren leren te versterken en op een hoger niveau te brengen. Er is niet alleen aandacht voor wat er geleerd gaat worden maar vooral ook voor hoe.

Uit: 'De dagelijkse ervaring is het vertrekpunt; Andor de Rooy en Jacco van de Berg; www.carrieremagazine.nl.

²⁴ De doelgroep van Stichting SCOOR bestaat uit: OR'en, bestuurders/ondernemers, opleiders en opleidingsinstituten (ook ZZP'ers).

Ten behoeve van een goede start van de Stichting SCOOR alsook van de haar opgestelde certificeringsregeling, is daar op diverse momenten en door middel van communicatieve uitingen in onder meer de relevante vakbladen en nieuwsbrieven aandacht aan besteed. Vervolgens is om de naamsbekendheid te kunnen peilen, dit onderzoek gestart. De methode van het onderzoek en een overzicht van de gemeten attitudes tegenover SCOOR zijn opgenomen in **bijlage 4**.

5.2 Uitkomsten onderzoek (naams)bekendheid Stichting SCOOR

Naamsbekendheid

De nulmeting wijst uit dat de bekendheid met de naam en taken van Stichting SCOOR redelijk groot is. Uit het onderzoek blijkt dat 41,9% van de OR-leden en 87% van de OR-opleidingsinstituten bekend is met SCOOR. De doelgroepen kennen SCOOR voornamelijk van OR-nieuwsbrieven en OR-vakbladen.

Daarnaast is gevraagd of de OR'en gebruik maken van een opleidingsinstituut met een kwaliteitskeurmerk op het gebied van medezeggenschap. Van de OR'en zegt 65,2% dat zij gebruikmaken van een opleidingsinstituut met een kwaliteitskeurmerk. Veelgenoemde kwaliteitskeurmerken van opleidingsinstituten zijn in volgorde van meest genoemd: GBIO, SCOOR, CEDEO en ISO. Hieruit blijkt dat GBIO en SCOOR meer genoemd worden dan de andere keurmerken, hetgeen kan betekenen dat deze keurmerken bekender zijn dan de andere keurmerken die er op de markt zijn.

Bekendheid met de taken van SCOOR

Uit het onderzoek blijkt dat de respondenten het meest bekend zijn met de taak van SCOOR om opleiders/instituten te certificeren. De taak van het informeren van OR'en en OR-opleidingsinstituten over het belang van kwalitatief goede scholing, werd het minst herkend.

Attitude tegenover SCOOR

Uit het onderzoek is af te leiden dat de houding tegenover SCOOR over het algemeen neutraal is.

Zowel de opleidingsinstituten als de OR-leden hebben op dit moment een neutrale houding tegenover *een kwaliteitskeurmerk voor medezeggenschap*. OR'en maken wel veel gebruik van opleidingsinstituten met een kwaliteitskeurmerk: 65,2% van de OR'en volgt scholing bij een opleidingsinstituut met een keurmerk. SCOOR wordt daarbij als keurmerk veel genoemd. Ook hebben de opleidingsinstituten een neutrale houding ten opzichte van de kosten van certificering alsook ten opzichte van de haalbaarheid van het certificaat.

Bij de enquête is ook ruimte geboden om commentaar te leveren op een kwaliteitskeurmerk voor OR-opleidingen in het algemeen. Een minderheid van de respondenten (6% van de OR'en en 30% van de opleidingsinstituten) is van mening dat een kwaliteitskeurmerk van een opleidingsinstituut geen inzicht geeft in de kwaliteit van OR-opleidingen. Zij voerden daartoe onder andere aan dat een keurmerk geen inzicht geeft in de kwaliteit van een individuele trainer, dat inzicht in de kwaliteit van een opleidingsinstituut afhankelijk is van de kwaliteit van het keurmerk en dat de kwaliteit daarvan in de praktijk nog maar moet blijken.

Opleidingsinstituten hebben een neutrale houding tegenover het *onderscheidende aspect* van een keurmerk. De meeste instituten vinden het belangrijk om zich te onderscheiden in de markt, en vragen zich daarbij af of een keurmerk daar het middel voor is. Niettemin overweegt 47% van de opleidingsinstituten een certificaat aan te vragen.

5.3 Overige bevindingen uit het onderzoek

Trends en ontwikkelingen

In twee interviews met OR-opleiders wordt gewezen op de bestaande trends en ontwikkelingen met betrekking tot de OR-scholingsmarkt die van belang zijn voor SCOOR. Zo is er de ontwikkeling dat vaker een expert wordt gevraagd voor scholingswerk, die niet afkomstig is van een opleidingsinstituut, maar bijvoorbeeld ZZP'er is en die kan voldoen aan de specifieke wens van de OR.

Een tweede ontwikkeling is dat OR'en meer gebruik zijn gaan maken van coaching, advies en e-learning. Deze vormen van ondersteuning zijn vooralsnog niet goed meetbaar en vallen derhalve voorlopig buiten de certificeringsregeling van SCOOR.

Rol van de ambtelijk secretaris

Uit de interviews met de ambtelijk secretarissen kwam naar voren dat zij een grotere rol spelen in het kiezen van een OR-opleider dan de bestuurder/ondernemer. Zij deden de suggestie om de ambtelijk secretarissen als aparte doelgroep van Stichting SCOOR te beschouwen.

6. Samenvatting en conclusies

Gebruik scholingsfaciliteiten

Met de wijziging van de WOR in juli 2013 is het stelsel van de financiering van scholing en vorming van OR-leden gewijzigd. Zoals aangegeven in paragraaf 1 is het een jaar na de wetswijziging nog te vroeg om conclusies te kunnen trekken over de stelselwijziging. De scholingsmarkt is in beweging en de effecten van de wijziging moeten zich nog uitkristalliseren. Het onderzoek naar het feitelijke scholingsgebruik in 2012 en 2013 is verricht met het doel de ontwikkelingen in het scholingsgebruik door OR-leden in de gaten te houden. Mochten uit het onderzoek dramatische ontwikkelingen blijken, zou dat aanleiding kunnen zijn voor directe actie. Geruchten uit de markt waren dat de omvang van door OR-leden gevolgde scholing zou zijn gedaald met zo'n 35 – 40%. Uit het onderzoek is gebleken dat de wijzigingen in het scholingsgebruik van OR-leden veel lagere percentages betreffen.

OR'en

Zoals in paragraaf 3 beschreven valt de gemiddelde terugloop tussen 2012 en 2013 in de hoeveelheid scholing en vorming die OR'en genoten, mee. De terugloop die er was, deed zich met name voor in het gevolgde aantal dagdelen en in mindere mate in het aantal OR'en dat op cursus ging. Concreet daalde het gemiddeld aantal dagdelen gevolgde scholing tussen 2012 en 2013 met 6,5% bij collectieve scholing (= ruim 0,4 dagdeel) en 5,6% bij individuele scholing (= ruim 0,2 dagdeel). Het aantal responderende OR'en dat scholing volgde daalde in deze periode met 2,7% bij collectieve scholing en 0,5% bij individuele scholing.

Uitgesplitst naar sectoren en grootte OR deed zich een grotere variatie voor in de (combinatie van) verschuivingen in het aantal OR'en dat scholing volgde en het genoten aantal dagdelen (collectief of individueel). Bij de kleine OR'en (≤ 5 zetels) lijkt de terugloop het hoogst, bij de grote OR'en (≥ 11 zetels) het laagst. In de meeste categorieën lijkt het netto-effect van de verschuivingen mee te vallen.

Inzake het gebruik van scholingsfaciliteiten in het algemeen gaf 94% van de respondenten aan scholing te volgen, waarvan 69% jaarlijks. Deze percentages zijn vergelijkbaar met die uit het Nalevingsonderzoek dat in 2011 in opdracht van het ministerie van SZW is uitgevoerd. Bovenstaande betekent wel dat zo'n 30% van de OR'en niet jaarlijks schoolt. Bij kleine OR'en en OR'en in de profit sector ligt dit

percentage hoger. Verder is geconstateerd dat veel OR-leden minder dagdelen scholing volgen dan het in de WOR genoemde aantal.

Bij de kleine OR'en blijkt de omvang van het gebruik van (collectieve) scholing beduidend lager dan in de andere grootte-categorieën en sectoren. Ook lijkt de terugloop in scholingsgebruik bij kleine OR'en het grootst. Nadere aandacht voor scholing bij kleine OR'en lijkt aangewezen.

OR-opleiders

Zoals in paragraaf 4 beschreven is de gemiddelde terugloop in de hoeveelheid scholing en vorming die de responderende OR-opleiders hebben gegeven, groot. Vooral het aantal gegeven maatwerk cursussen is fors gedaald tussen 2012 en 2013 (-40,0%). Dit geldt ook voor het aantal gegeven dagdelen maatwerk cursus (-33,4%). Deze percentages zijn vergelijkbaar met die genoemd in signalen die al uit de markt werden ontvangen. Bij de open inschrijvingscursussen is een lichte stijging opgetreden (aantal cursussen +5,4%; aantal gegeven dagdelen +2,5%) en bij de gegeven overige vormen van scholing een lichte daling. Aangezien in 2012 en 2013 zo'n 86% van de door de respondenten gegeven scholing maatwerk cursussen betrof, zo'n 10% open inschrijvingscursussen en zo'n 4% overige scholing, compenseert de lichte stijging bij open inschrijvingscursussen in geen enkele mate de grote terugloop bij de maatwerk cursussen. Per saldo vond gemiddeld genomen bij de responderende OR-opleiders een grote terugloop in gegeven scholing plaats.

Nadere duiding van de conclusies inzake scholingsgebruik

Uit bovenstaande volgt dat de terugloop in de door de responderende OR'en genoten scholing en vorming veel lager ligt dan de terugloop in de door de responderende OR-opleiders gegeven scholing. De vraag rijst waar OR'en hun scholing halen. Mede op basis van signalen die uit de markt worden vernomen, bestaat onder meer het vermoeden

- dat scholing ook ingekocht wordt bij andere aanbieders;
- dat OR'en om andere vormen van ondersteuning vragen; en
- dat OR'en kritischer zijn op de inhoud en het aantal dagdelen scholing.

De resultaten uit de enquête en de in paragraaf 5.3 beschreven trends en ontwikkelingen versterken deze vermoedens. In het onderstaande wordt hier verder op ingegaan.

De enquête was met name gezonden aan de meer traditionele OR-opleiders, zoals GBIO-erkende opleidingsinstituten en belangstellenden voor certificering door Stichting SCOOR. Bij *andere aanbieders* kan worden gedacht aan ZZP'ers. Dit kunnen ook ZZP'ers zijn die voorheen ook al scholing en vorming gaven aan OR'en, maar dat toen nog aanboden via OR-opleidingsinstituten (bijvoorbeeld omdat de OR'en daarmee in aanmerking kwamen voor een GBIO-bijdrage) en nu het werk rechtstreeks in opdracht van bestuurders en/of OR'en verrichten. Er zijn op grond van de enquête onder opleiders onvoldoende data beschikbaar om conclusies te kunnen trekken over de vraag of sprake is van een verschuiving van scholing gegeven door instituten naar scholing gegeven door ZZP'ers.

Bij andere aanbieders kan ook gedacht worden aan scholing door ambtelijk secretarissen of door juristen. Juristen kunnen bijvoorbeeld een jurisprudentiebespreking als open inschrijvingscursus geven, maar zij kunnen ook tijdens een juridisch adviestraject uitleg en voorlichting over de WOR geven. Daarnaast kan gedacht worden aan opleiders op specialistische, inhoudelijke gebieden zoals pensioen, bedrijfsvoering en ondernemingsstrategie. Verder kan bijvoorbeeld gedacht worden aan aanbieders van andere scholingsvormen zoals bijvoorbeeld training on the job.

Bij *andere vormen van ondersteuning* kan gedacht worden aan een verschuiving van de vraag van OR'en, van traditionele scholing in de richting van expertise en ondersteuning door een professional, bijvoorbeeld bij het opstellen van een brief of een OR-reglement, het bijwonen van een vergadering of het voorbereiden van een (reactie op een) adviesaanvraag. Terzijde zij opgemerkt dat voorheen tijdens maatwerk cursussen ook wel advies en ondersteuning werd gegeven, maar dan onder de vlag van scholing in verband met het verkrijgen van een GBIO-bijdrage. Ook kan gedacht worden aan een verschuiving van algemene scholing naar meer specifiek inhoudelijke scholing, aan meer korte, zakelijke en taakgerichte scholing, aan vormen van e-learning, workshops, themamiddagen, coaching (groep, individueel), training on the job, blended learning, action learning, informeel leren, intervisie. Van de responderende OR'en gaf 1/3 aan (ook) overige vormen van scholing te volgen, met name themamiddagen, workshops en groepscoaching.

Ten slotte zijn er signalen dat OR'en in verband met de economische crisis kiezen voor *minder dagdelen scholing* en/of voor scholing 'in company' in plaats van op een externe locatie. Ook zijn er signalen dat OR'en kritischer onderhandelen over de inhoud van een cursus. Ze vragen om meer of andere inhoud in kortere tijd. Overigens betekent een lager aantal dagdelen scholing niet automatisch dat de kwaliteit en/of de effectiviteit van de scholing afneemt. Zeker niet in het geval een OR kritischer onderhandelt over de inhoud van de cursus.

Stichting SCOOR

Zoals in paragraaf 1 aangegeven heeft Stichting SCOOR het waarborgen van de kwaliteit van de opleidingsinstituten als voornaamste taak. Uit de verrichte nulmeting naar de (naams)bekendheid van Stichting SCOOR is gebleken dat de bekendheid met de naam en taken van Stichting SCOOR redelijk groot is: 41,9% van de OR-leden en 87% van de OR-opleidingsinstituten is bekend met Stichting SCOOR. Daarnaast blijkt dat 65,2% van de OR'en gebruik maakt van een opleidingsinstituut met een kwaliteitskeurmerk. Het onderzoek biedt goed inzicht in de wijze waarop de buitenwereld op dit moment tegen Stichting SCOOR aankijkt. Gebleken is ook dat men bekend is met de taak van Stichting SCOOR om opleiders/instituten te certificeren. Stichting SCOOR kent dus een goede start en zal daar op kunnen voortbouwen.

Bijlagen:

1. Nadere informatie over het onderzoek: vragenlijsten
2. Resultaten onderzoek onder OR'en
3. Resultaten onderzoek onder OR-opleiders
4. Nadere informatie onderzoek (naams)bekendheid Stichting SCOOR

Bijlage 1

Nadere informatie over het onderzoek: vragenlijsten

Algemeen

Het onderzoeksdeel naar scholingsfaciliteiten betrof een uitvraag naar feitelijk gebruik van scholing en is verricht aan de hand van twee online vragenlijsten. Het onderzoeksdeel naar (naams)bekendheid Stichting SCOOR betrof een nulmeting naar bekendheid van- en attitude tegenover Stichting SCOOR. Dit is verricht aan de hand van twee online vragenlijsten. Daarnaast is – alleen voor het onderdeel SCOOR - werkgevers om informatie gevraagd, zijn interviews gehouden en is gebruik gemaakt van een discussie op LinkedIn. Meer informatie hierover is opgenomen in **bijlage 4**.

De twee vragenlijsten verschillen inhoudelijk. Beide enquêtes bestaan uit twee delen. Het eerste deel betreft vragen over scholing. Het tweede deel van beide enquêtes bestaat uit vragen gericht op de (naams)bekendheid van Stichting SCOOR onder de respondenten en hun mening over certificeringsregelingen in het algemeen en Stichting SCOOR in het bijzonder.

Vragenlijst aan OR'en

Het gedeelte van de enquête voor OR'en dat zag op scholingsgebruik bestond uit 14 vragen, waarvan vijf vragen over basisgegevens van de OR²⁵, acht vragen specifiek over scholing en een afsluitende vraag waar de respondent opmerkingen en suggesties kon achterlaten. De vragen over basisgegevens en scholingsgebruik in het algemeen waren meerkeuzevragen, waarbij één antwoord (soms meerdere antwoorden) mogelijk was. De vragen over scholingsgebruik specifiek in 2012 en 2013 betroffen open vragen naar het gevolgde aantal dagdelen scholing collectief via een maatwerk cursus en individueel via een open inschrijvingscursus.

Het gedeelte van de enquête voor OR'en dat zag op Stichting SCOOR bestond uit 32 vragen in totaal, waaronder stellingen, waarbij één of meerdere antwoorden mogelijk waren. De opbouw van de vragenlijst was zodanig dat bepaalde verdiepende vragen werden overgeslagen indien de respondent niet met het betreffende onderwerp bekend was. De eerste 10 vragen gingen over een kwaliteitskeurmerk op het gebied van de medezeggenschap in het algemeen. De overige vragen betroffen de bekendheid met Stichting SCOOR, de website en de taken van Stichting SCOOR en verder onder meer of de certificering door Stichting SCOOR inzicht geeft in de kwaliteit en of het register van Stichting SCOOR een nuttige database is voor een OR. In tabel A in **bijlage 4** is een aantal van de stellingen inzichtelijk gemaakt.

Vragenlijst aan OR-opleiders

Het gedeelte van de enquête voor opleiders dat zag op scholingsgebruik bestond uit 16 vragen, waarvan één vraag over de achtergrond van de respondent, 13 vragen specifiek over scholing en twee afsluitende vragen waar de respondent opmerkingen, suggesties en zijn contactgegevens kon achterlaten. De vraag over de achtergrond van de respondent was een meerkeuzevraag. De vragen over scholingsgebruik specifiek in 2012 en 2013 betroffen open vragen naar het gegeven aantal cursussen, het gegeven aantal cursussen in dagdelen, de gemiddelde cursusduur en het gemiddeld aantal deelnemers. Deze open vragen hadden betrekking op maatwerk cursussen, open inschrijvingscursussen en overige scholing, zowel collectief als individueel.

²⁵ Zoals onder meer omvang van de onderneming, omvang van de OR, sector waarin de onderneming werkzaam is.

Het gedeelte van de enquête voor opleiders dat zag op Stichting SCOOR bestond uit 27 vragen in totaal, veelal stellingen, waarbij één of meerdere antwoorden mogelijk waren. De opbouw van de vragenlijst was zodanig dat bepaalde verdiepende vragen werden overgeslagen indien de respondent niet met het betreffende onderwerp bekend was. De eerste 6 vragen gingen over een kwaliteitskeurmerk op het gebied van de medezeggenschap in het algemeen. De overige vragen waren gericht op de bekendheid met en de attitude ten opzichte van Stichting SCOOR, haar website, haar taken en verder onder meer de kosten van de certificering, de mate van haalbaarheid alsook het voornemen om een aanvraag tot certificering bij Stichting SCOOR in te dienen. In tabel 17 in **bijlage 4** is een aantal van de stellingen inzichtelijk gemaakt.

Verzoeken aan respondenten

In de enquête voor OR'en is de respondenten verzocht om per medezeggenschaporgaan slechts eenmaal de enquête in te vullen. Tevens is verzocht om voor ieder medezeggenschapsorgaan met betrekking tot het scholingsgebruik een aparte enquête in te vullen, ook wanneer er meerdere medezeggenschapsorganen in dezelfde onderneming zijn. Gebleken is dat dit laatste niet altijd is gebeurd. Bij die enquêtes waar het gevolgde aantal scholingsdagen voor verschillende medezeggenschapsorganen binnen de onderneming gespecificeerd was ingevuld, is het antwoord bij het berekenen van het gemiddeld aantal scholingsdagen gesplitst naar de verschillende medezeggenschapsorganen.

Aan de respondenten van de enquête voor opleiders is gevraagd om, indien zij werkzaam zijn als zelfstandige zonder personeel (ZZP-er) of in een samenwerkingsverband van ZZP-ers (deels in opdracht van een of meerdere opleidingsinstituten), alleen melding te maken van voor eigen rekening - rechtstreeks in opdracht van een bestuurder en/of OR-leden - verrichte werkzaamheden. Dit om dubbelingen in onderzoeksresultaten te voorkomen.

Bijlage 2

Resultaten onderzoek onder OR'en

In deze bijlage is een uitwerking van de data uit de enquête onder OR'en opgenomen. In sommige tabellen hieronder komt de som van de verschillende antwoordcategorieën niet uit op 100%, maar op 99% of 101%. Dit komt doordat de percentages in de tabellen zijn afgerond. Ook het gemiddelde aantal dagdelen is afgerond.

1. Achtergrond van de respondenten

De meeste respondenten zijn werkzaam in de profit sector (45%). Ruim een derde is werkzaam in de non-profit sector (38%) en een zesde in de sector overheid (17%).

De respondenten is gevraagd aan te geven hoeveel werknemers de onderneming heeft waar zij werken. Bijna tweederde is werkzaam bij grote ondernemingen. Zo is 46% van de respondenten werkzaam bij een onderneming met meer dan 400 werknemers en geeft 18% van de respondenten aan te werken bij een onderneming met 200 – 400 werknemers. Ruim een derde van de respondenten is werkzaam in het MKB, waarbij 18% werkt bij een onderneming tussen 100 en 200 werknemers, 13% in een onderneming met 50 – 100 werknemers en 5% in een onderneming met minder dan 50 werknemers²⁶.

Naar omvang van het medezeggenschapsorgaan was de verdeling zo dat 40% van de respondenten een OR betreft van 11 zetels of meer, 39% een OR van 6-10 zetels en 21% een OR van maximaal 5 zetels.

Tabel 1: Verdeling respondenten naar:				
Sector	Profit (45%)	Non-profit (38%)	Overheid (17%)	Totaal (100%)
Omvang onderneming	Meer dan 400 werknemers (46%)	200 – 400 werknemers (18%)	0 – 200 werknemers (36%)	Totaal (100%)
Grootte OR	11 zetels of meer (40%)	6 – 10 zetels (39%)	Maximaal 5 zetels (21%)	Totaal (100%)

Gezien de verdeling van de respondenten over de verschillende in de tabel weergegeven categorieën, kunnen voor al deze categorieën representatieve uitspraken gedaan worden.

2. Scholingsgebruik algemeen

Gevraagd naar het eigen scholingsgebruik in het algemeen²⁷ gaf 69% van de respondenten aan jaarlijks op scholing te gaan, 25% gaf aan op scholing te gaan maar niet jaarlijks, 5% gaf aan niet op cursus te gaan en 2% wist het niet. Hieruit volgt dat tenminste 30% niet jaarlijks op scholing gaat, waarvan 5% helemaal niet.

²⁶ In diverse CAO's is bepaald dat vanaf 35 werknemers een OR ingesteld moet worden. Slechts 0,6% van de respondenten is werkzaam in een PVT.

²⁷ De vraag luidde: In hoeverre maken OR/PVT-leden gebruik van scholingsmogelijkheden ten behoeve van medezeggenschapstaken. Gekozen kon worden uit de antwoorden: niet, we gaan niet op cursus; ja, we gaan jaarlijks op cursus; ja, wij gaan op cursus, maar niet jaarlijks; ik weet het niet.

	Ja, jaarlijks	Ja, maar niet jaarlijks	Nee, niet op cursus	Weet niet	Totaal
Totaal	69%	25%	5%	2%	101%

De verdeling over de verschillende sectoren is als volgt:

	Ja, jaarlijks	Ja, maar niet jaarlijks	Nee, niet op cursus	Weet niet	Totaal
Profit	59%	33%	6%	2%	100%
Non-profit	77%	19%	3%	1%	100%
Overheid	76%	20%	3%	2%	101%

Uit deze tabel volgt dat in de non-profit sector en de overheid vaker scholing wordt gevolgd dan in de profit sector en met name dat vaker *jaarlijks* scholing wordt gevolgd.

Het scholingsgebruik algemeen afgezet tegen grootte van de OR is als volgt:

	Ja, jaarlijks	Ja, maar niet jaarlijks	Nee, niet op cursus	Weet niet	Totaal
≤5 zetels	42%	44%	11%	2%	99%
6-10 zetels	70%	27%	4%	0%	101%
≥11 zetels	83%	14%	2%	1%	100%

Uit deze tabel volgt dat de mate waarin *jaarlijks* scholing wordt gevolgd toeneemt met de omvang van de OR. En andersom dat hoe groter de OR hoe kleiner het percentage OR'en dat niet jaarlijks of helemaal niet op cursus gaat.

Gecertificeerde scholing

In de enquête inzake Stichting SCOOR is de respondenten gevraagd of zij voor scholing van het medezeggenschapsorgaan gebruik maken van een opleidingsinstituut met een kwaliteitskeurmerk op het gebied van medezeggenschap²⁸. Bijna tweederde van de respondenten gaf aan dat dat het geval was. Tien procent gaf aan dat dit niet het geval was. Een kwart van de respondenten wist het antwoord op de vraag niet.

Overige scholing en ondersteuning

In de volgende paragraaf wordt ingegaan op het concrete scholingsgebruik in 2012 en 2013 in de vorm van maatwerk cursussen en open inschrijvingscursussen. Van de respondenten gaf 33% aan (ook) gebruik te maken van andere vormen van scholing dan een maatwerk cursus of een open inschrijvingscursus. De meest genoemde andere vormen zijn themamiddagen, workshops en groepscoaching.

Verder gaf 53% van de respondenten aan ondersteuning te hebben van een ambtelijk secretaris. 59% gaf aan een scholingsbudget te hebben en 32% gaf aan een scholingsplan te hebben.

²⁸ Het aantal respondenten op dit deel van de enquête is 1087 en ligt daarmee iets lager dan op de enquête scholingsgebruik. Gevraagd naar welk keurmerk is in de enquête het meest genoemd GBIO. Verder zijn vaak genoemd Stichting SCOOR, Cedeo, CRKBO en ISO.

3. Scholingsgebruik in 2012 en 2013

Voor de jaren 2012 en 2013 is de respondenten via open vragen verzocht het concreet genoten aantal dagdelen scholing bij benadering in te vullen²⁹. Dit is enerzijds gevraagd voor door OR-leden collectief gevolgde scholing en anderzijds gevraagd voor door OR-leden individueel gevolgde scholing. Collectieve scholing vindt meestal plaats in de vorm van een maatwerk cursus. Individueel gevolgde scholing vindt doorgaans plaats in de vorm van een open inschrijvingscursus.

3.1 Collectieve scholing

In navolgende is aangegeven welk percentage van de respondenten (in een bepaalde categorie) heeft aangegeven collectieve scholing te hebben gevolgd in een bepaald jaar. Verder is het gemiddeld aantal dagdelen gevolgde collectieve scholing aangegeven. Dit is berekend op basis van de respondenten die collectieve scholing in een bepaald jaar hebben gevolgd. Hierbij is gerekend met het aantal dagdelen per OR dat scholing is gevolgd. Zo wordt bijvoorbeeld voor een OR met zeven leden die een maatwerk cursus van 5 dagdelen heeft gevolgd, gerekend dat hij vijf dagdelen scholing heeft genoten (en niet 5 dagdelen x 7 leden = 35 dagdelen).

Gevraagd naar het aantal dagdelen dat de OR in 2012 en 2013 heeft gevolgd, blijkt dat in 2012 78% van de respondenten collectieve scholing heeft gevolgd en in 2013 75,3%. Dit is een daling van 2,7%. Ook het gemiddeld aantal dagdelen dat is gevolgd is wat gedaald, namelijk met 6,5% van gemiddeld 6,55 dagdelen in 2012 naar 6,22 in 2013.

	% OR'en dat scholing heeft gevolgd			Gemiddeld aantal dagdelen scholing			
	2012	2013	verschil	2012	2013	verschil dagdelen	verschil in %
Totaal	78,0%	75,3%	-2,7%	6,65	6,22	-0,43	-6,5%

²⁹ Antwoorden van OR'en waaruit duidelijk was op te maken dat het een antwoord in dagen in plaats van in dagdelen betrof, zijn als volgt omgerekend naar dagdelen en daarna in de berekeningen meegenomen: 0,5 dag = 1 dagdeel; 2 dagen = 4,5 dagdelen; 3-dagen = 7 dagdelen; 4-dagen = 9 dagdelen; 5-dagen = 11,5 dagdelen; 8-dagen = 18,5 dagdelen. Hieraan ligt de volgende berekeningssystematiek ten grondslag: (minimaal aantal dagdelen + maximaal aantal gebruikelijke dagdelen) gedeeld door 2. De berekening voor 2 dagen is aldus $(4+5):2 = 4,5$ dagdelen; voor 3 dagen $(6+8):2 = 7$ dagdelen; en voor 5 dagen $(10+13):2 = 11,5$ dagdelen.

³⁰ Aantal respondenten is 1158, waarvan 903 (2012) respectievelijk 872 (2013) scholing hebben gevolgd. Het gemiddeld aantal dagdelen is berekend op basis van 871 (2012) respectievelijk 851 (2013) respondenten.

Het scholingsgebruik binnen de verschillende sectoren is als volgt:

	% OR'en dat scholing heeft gevolgd			Gemiddeld aantal dagdelen scholing			
	2012	2013	Vershil	2012	2013	verschil dagdelen	verschil in %
Profit	73,2%	67,5%	-5,7%	6,24	6,00	-0,24	-3,8%
Non-profit	82,0%	81,8%	-0,2%	7,22	6,66	-0,56	-7,8%
Overheid	81,9%	81,9%	0	6,43	5,76	-0,67	-10,4%

Uit bovenstaande volgt dat het percentage OR'en dat in deze jaren collectieve scholing heeft gevolgd, tussen de sectoren varieert. In de profit sector was het het laagste met 73,2% (2012) respectievelijk 67,5% (2013). Hier is het aantal tussen 2012 en 2013 gedaald met 5,7%. In de non-profit sector en de overheid is het aantal OR'en dat collectieve scholing heeft gevolgd in deze jaren (nagenoeg) gelijk gebleven.

Blijkens de tabel is het *gemiddeld aantal dagdelen* dat OR'en in deze jaren collectieve scholing hebben gevolgd, het sterkste gedaald in de sector overheid (-10,4%), gevolgd door de non-profit sector (-7,8%) en het minste in de profit sector (-3,8%). Het gemiddeld aantal dagdelen varieerde tussen 7,22 en 5,76. Het hoogste gemiddeld aantal dagdelen gevolgdde scholing was in de non-profit sector in 2012 en het laagste bij de overheid in 2013.

In alle drie de sectoren is de scholing gemiddeld teruggelopen. In de profit sector gebeurde dat vooral doordat het aantal OR'en dat scholing heeft gevolgd, is gedaald en in de sectoren non-profit en overheid vooral doordat het gemiddeld aantal dagdelen dat collectieve scholing is gevolgd, is gedaald.

³¹ Aantal respondenten is:

Profit: 523, waarvan 383 (2012) respectievelijk 353 (2013) scholing hebben gevolgd. Het gemiddeld aantal dagdelen is berekend op basis van 372 (2012) respectievelijk 345 (2013) respondenten;
 Non-profit: 433, waarvan 355 (2012) respectievelijk 354 (2013) scholing hebben gevolgd. Het gemiddeld aantal dagdelen is berekend op basis van 338 (2012) respectievelijk 346 (2013) respondenten;
 Overheid: 199, waarvan 163 (2012) respectievelijk 163 (2013) scholing hebben gevolgd. Het gemiddeld aantal dagdelen is berekend op basis van 159 (2012) respectievelijk 158 (2013) respondenten.

De mate waarin collectieve scholing is gevolgd, uitgesplitst naar grootte van de OR, is als volgt:

	% OR'en dat scholing heeft gevolgd			Gemiddeld aantal dagdelen scholing			
	2012	2013	verschil	2012	2013	verschil dagdelen	verschil in %
≤5 zetels	63,7%	53,6%	-10,1%	5,02	4,22	-0,80	-15,9%
6-10 zetels	79,6%	75,6%	-4,0%	6,29	5,75	-0,54	-8,6%
≥11 zetels	85,1%	87,7%	+2,6%	7,57	7,24	-0,33	-4,4%

Uit deze tabel volgt dat van de respondenten de kleine OR'en (≤5 zetels) het minst collectieve scholing hebben gevolgd en te maken lijken te hebben met de grootste terugloop. De terugloop tussen 2012 en 2013 zit hierbij zowel in het aantal OR'en dat collectieve scholing heeft gevolgd (-10,1%) als in het gemiddelde aantal dagdelen dat de kleine OR'en collectieve scholing hebben gevolgd (-15,9%). In 2013 volgde uit deze groep 53,6% collectieve scholing en bedroeg de scholing gemiddeld 4,22 dagdelen.

Andersom blijkt uit de tabel dat van de respondenten de grote OR'en (≥11 zetels) het meeste collectieve scholing hebben gevolgd en te maken lijken te hebben met de minste terugloop. Het aantal grote OR'en dat collectieve scholing heeft genoten is tussen 2012 en 2013 iets gestegen (+2,6%). Het gemiddeld aantal dagdelen dat zij collectieve scholing hebben gevolgd is iets gedaald (-4,4%). In 2013 volgde uit deze groep 87,7% collectieve scholing en bedroeg de scholing gemiddeld 7,24 dagdelen.

3.2 Individuele scholing

In het navolgende is aangegeven welk percentage van de respondenten (in een bepaalde categorie) heeft aangegeven dat één of meer leden individuele scholing hebben gevolgd in een bepaald jaar. Wanneer één of meerdere leden van een OR individuele scholing hebben gevolgd, is deze OR meegeteld als een OR waar individuele scholing is gevolgd.

Verder is het gemiddeld aantal dagdelen gevolgde individuele scholing aangegeven. Dit is berekend op basis van de respondenten waarvan leden individuele scholing in een bepaald jaar hebben gevolgd. Voor de berekening van het gemiddeld aantal dagdelen dat door een OR aan individuele scholing is gevolgd, is het aantal dagdelen individueel gevolgde scholing gedeeld door het aantal OR-leden dat individuele scholing heeft gevolgd. De gevolgde dagdelen individuele scholing worden dus niet omgeslagen over alle leden van de OR. Zo wordt bijvoorbeeld voor een OR met zeven leden waarvan 2 leden ieder 2 dagdelen individuele scholing hebben gevolgd, gerekend dat er twee dagdelen individuele scholing is genoten (en niet 4 dagdelen individuele scholing gedeeld door 7 leden = 0,6 dagdeel gemiddeld).

Zo'n 34% van de respondenten gaf aan dat leden van hun OR individuele scholing gevolgd hebben in 2012 en 2013. Gevraagd naar het gemiddeld aantal dagdelen

³² Aantal respondenten is:
 ≤5 zetels: 237, waarvan 151 (2012) respectievelijk 127 (2013) scholing hebben gevolgd. Het gemiddeld aantal dagdelen is berekend op basis van 136 (2012) respectievelijk 124 (2013) respondenten;
 6-10 zetels: 450, waarvan 358 (2012) respectievelijk 340 (2013) scholing hebben gevolgd. Het gemiddeld aantal dagdelen is berekend op basis van 350 (2012) respectievelijk 331 (2013) respondenten;
 ≥11 zetels: 462, waarvan 393 (2012) respectievelijk 405 (2013) scholing hebben gevolgd. Het gemiddeld aantal dagdelen is berekend op basis van 384 (2012) respectievelijk 396 (2013) respondenten.

individuele scholing betrof dit 3,91 in 2012 en 3,69 in 2013, derhalve een daling van 5,6%.

	% OR'en dat scholing heeft gevolgd			Gemiddeld aantal dagdelen scholing			
	2012	2013	verschil	2012	2013	verschil dagdelen	verschil in %
Totaal	34,5%	34,0%	-0,5%	3,91	3,69	-0,22	-5,6%

Het gebruik van individuele scholing door OR-leden, uitgesplitst naar de verschillende sectoren, is als volgt:

	% OR'en dat scholing heeft gevolgd			Gemiddeld aantal dagdelen scholing			
	2012	2013	verschil	2012	2013	verschil dagdelen	verschil in %
Profit	26,6%	27,2%	+0,6%	3,92	3,88	-0,04	-1,0%
Non-profit	41,1%	41,1%	0	4,20	3,61	-0,59	-14,0%
Overheid	41,7%	37,2%	-4,5%	3,25	3,52	+0,27	+8,3%

In 2012 en 2013 blijkt het *aantal OR'en* waarvan leden individuele scholing hebben genoten, in de profit sector nauwelijks gewijzigd (+0,6%). Het aantal ligt met rond de 27% lager dan in de sectoren non-profit en overheid. Ook in de non-profit sector is het aantal OR'en waarvan leden individueel scholing gevolgd hebben, stabiel gebleven en wel op 41,1%. Bij de overheid is het met 4,5% gedaald van 41,7% naar 37,2%.

Het *gemiddelde aantal dagdelen* gevolgde individuele scholing blijkt verspreid over de sectoren te liggen tussen 3,25 en 4,20 dagdelen. In de profit sector is het gemiddelde aantal dagdelen in 2013 bijna gelijk aan dat in 2012 (rond de 3,9). In de non-profit sector is het gemiddelde aantal dagdelen met 14% gedaald van 4,20 in 2012 naar 3,61 in 2013. Bij de overheid is het gemiddelde aantal dagdelen juist met 8,3% gestegen van 3,25 in 2012 naar 3,52 in 2013. Daarmee blijft het nog wel het laagste van de drie sectoren.

Per sector bekeken volgt uit bovenstaande dat in de profit sector zowel het aantal OR'en waarvan leden individuele scholing gevolgd hebben, als het gemiddeld aantal dagdelen dat individuele scholing gevolgd is, nagenoeg gelijk gebleven is. In de non-profit sector is het aantal OR'en gelijk gebleven maar het gemiddeld aantal dagdelen scholing gedaald. Bij de overheid is het aantal OR'en gedaald, maar het gemiddeld aantal dagdelen juist gestegen.

³³ Aantal respondenten is 1158, waarvan 400 (2012) respectievelijk 394 (2013) individuele scholing hebben gevolgd. Het gemiddeld aantal dagdelen is berekend op basis van 370 (2012) respectievelijk 384 (2013) respondenten.

³⁴ Aantal respondenten is:
 Profit: 523, waarvan 129 (2012) respectievelijk 142 (2013) individuele scholing hebben gevolgd. Het gemiddeld aantal dagdelen is berekend op basis van 129 (2012) respectievelijk 137 (2013) respondenten;
 Non-profit: 433, waarvan 178 (2012) respectievelijk 178 (2013) individuele scholing hebben gevolgd. Het gemiddeld aantal dagdelen is berekend op basis van 165 (2012) respectievelijk 174 (2013) respondenten;
 Overheid: 199, waarvan 83 (2012) respectievelijk 74 (2013) individuele scholing hebben gevolgd. Het gemiddeld aantal dagdelen is berekend op basis van 76 (2012) respectievelijk 73 (2013) respondenten.

De mate waarin individuele scholing is gevolgd, uitgesplitst naar grootte van de OR, is als volgt:

	% OR'en dat scholing heeft gevolgd			Gemiddeld aantal dagdelen scholing			
	2012	2013	verschil	2012	2013	verschil dagdelen	verschil in %
≤5 zetels	23,2%	22,4%	-0,8%	3,67	2,89	-0,78	-21,0%
6-10 zetels	30,0%	32,4%	+2,4%	4,52	4,12	-0,40	-8,8%
≥11 zetels	45,5%	42,2%	-3,3%	3,59	3,60	+0,01	+0,3%

Uit bovenstaande volgt dat met de omvang van de OR ook het *aantal OR'en* waarvan leden individuele scholing volgen, toeneemt. In 2013 heeft 22,4% van de OR'en met maximaal 5 zetels individuele scholing gevolgd, bij de OR'en met 11 zetels of meer betrof dit 42,2%. Voor alle drie de categorieën geldt dat de verschuivingen tussen 2012 en 2013 in het aantal OR'en waarvan leden individuele scholing volgden, beperkt zijn.

Ten aanzien van het *gemiddelde aantal dagdelen* dat individuele scholing gevolgd is, zijn grotere verschuivingen te zien tussen 2012 en 2013. Bij de OR'en met maximaal 5 zetels is het gemiddelde aantal dagdelen dat individuele scholing gevolgd is, gedaald met 21% van gemiddeld 3,67 (2012) naar gemiddeld 2,89 dagdelen (2013). Bij OR'en met 6-10 zetels is dit gedaald met 8,8% van gemiddeld 4,52 (2012) naar gemiddeld 4,12 dagdelen (2013). En bij de OR'en met 11 zetels of meer is het nagenoeg gelijk gebleven op gemiddeld 3,6 dagdelen scholing. Het hoogste gemiddelde aantal dagdelen individuele scholing komt voor bij de OR'en met 6-10 zetels.

³⁵ Aantal respondenten is:
 ≤5 zetels: 237, waarvan 55 (2012) respectievelijk 53 (2013) individuele scholing hebben gevolgd. Het gemiddeld aantal dagdelen is berekend op basis van 49 (2012) respectievelijk 52 (2013) respondenten;
 6-10 zetels: 450, waarvan 135 (2012) respectievelijk 146 (2013) individuele scholing hebben gevolgd. Het gemiddeld aantal dagdelen is berekend op basis van 124 (2012) respectievelijk 139 (2013) respondenten;
 ≥11 zetels: 462, waarvan 210 (2012) respectievelijk 195 (2013) individuele scholing hebben gevolgd. Het gemiddeld aantal dagdelen is berekend op basis van 197 (2012) respectievelijk 193 (2013) respondenten.

Bijlage 3

Resultaten onderzoek onder OR-opleiders

In deze bijlage is een uitwerking van de data uit de enquête onder opleiders op het gebied van medezeggenschap opgenomen. In het onderstaande zijn de percentages afgerond op één cijfer achter de komma. Hierdoor kan het voorkomen dat een optelling van percentages niet op exact 100% uitkomt.

1. Achtergrond van de respondenten

Van de 23 respondenten waren er 16 als directeur/eigenaar of in loondienst werkzaam bij een GBIO-erkend opleidingsinstituut en twee bij een niet GBIO-erkend instituut. Vier respondenten zijn ZZP'er. Twee daarvan zijn volledig voor eigen rekening en risico werkzaam, rechtstreeks in opdracht van bestuurders en/of OR(-leden). Twee andere ZZP'ers werken daarnaast ook in opdracht van een of meerdere opleidingsinstituten. De resterende respondent is een medewerker, waarvan niet duidelijk is of deze bij een al dan niet GBIO-erkend opleidingsinstituut in loondienst is.

Kortom, 82,6% van de 23 respondenten is werkzaam voor een opleidingsinstituut, waarvan 69,6% (= 16) GBIO-erkend is en 8,7% (= 2) niet. Daarnaast is 17,4% van de 23 respondenten werkzaam als ZZP'er, waarvan 8,7% (= 2) volledig voor eigen rekening en risico werkzaam is en 8,7% (= 2) niet.

Gezien het beperkte aantal respondenten afkomstig vanuit de groep ZZP'ers, kunnen voor deze categorie afzonderlijk geen representatieve uitspraken worden gedaan. In paragraaf 3 wordt kort ingegaan op de ZZP'ers.

2. Gegeven scholing in 2012 en 2013

Voor de jaren 2012 en 2013 is de respondenten via open vragen verzocht het concreet gegeven aantal cursussen en aantal dagdelen scholing bij benadering in te vullen. Dit is gevraagd voor maatwerk cursussen en –trainingen, open inschrijvingscursussen en –trainingen, overige vormen van scholing en vorming die collectief aan OR'en zijn gegeven en overige vormen van scholing en vorming die aan individuele OR-leden zijn gegeven. In deze paragraaf wordt ingegaan op de resultaten van alle respondenten gezamenlijk en hier en daar ook apart op de resultaten van de categorie opleidingsinstituten.

Zoals uit onderstaande zal blijken was de maatwerk cursus veruit de belangrijkste vorm van scholing en vorming.

2.1 Maatwerk cursussen en –trainingen

Hieronder is het totaal aantal in 2012 en 2013 door de respondenten gegeven maatwerk cursussen en –trainingen (maatwerk cursussen) en het aantal daarbij behorende dagdelen, weergegeven. Een en ander is uitgesplitst naar type cursus. Er volgt uit dat bij maatwerk cursussen, zowel het aantal gegeven cursussen als het aantal gegeven dagdelen, fors is gedaald.

	Aantal respondenten ³⁶		Aantal cursussen		Aantal dagdelen ³⁷	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
1 dagdeel	7	9	1.023	396	1.023	396
1-daagse / 2 dagdelen	11	10	741	510	1.482	1.020
2-daagse / 4 dagdelen	8	7	212	135	848	540
2-daagse / 5 dagdelen	11	11	839	599	4.195	2.995
3-daagse / 6 dagdelen	5	4	59	34	354	204
3-daagse / 7 dagdelen	2	3	10	9	70	63
3-daagse / 8 dagdelen	7	8	130	99	1.040	792
Overig	3	4	13	33	34 + pm	19 + pm
Totaal ³⁸	15	15	3.027	1.815	9.046 + pm	6.029 + pm
Verschil totaal 2012-2013 in %			-40,0%		-33,4%	

Maatwerk cursus in aantal cursussen

De responderende opleidingsinstituten en ZZP'ers hebben in 2012 tezamen 3.027 maatwerk cursussen gegeven. Het totale aantal gegeven maatwerk cursussen is in 2013 met 1212 gedaald tot 1.815. Dit is een daling van 40%.

De opleidingsinstituten verzorgden van genoemd aantal maatwerk cursussen in 2012 2.977 cursussen (98,3% van het totaal). In 2013 is het aantal door opleidingsinstituten gegeven maatwerk cursussen met 1.201 afgenomen tot 1.776 (97,9% van het totaal). Dit is een daling van 40,3%.

Maatwerk cursus in aantal dagdelen

Het totaal aantal gegeven dagdelen maatwerk cursus bedroeg in 2012 9.046 + pm en in 2013 6.029 + pm dagdelen³⁹. Dat komt neer op een daling van 3.017 dagdelen (-33,4%).

De responderende opleidingsinstituten gaven van genoemd aantal dagdelen in 2012 8.794 + pm dagdelen (97,2% van het totaal). In 2013 zijn er 5.833 + pm dagdelen

³⁶ De hier genoemde aantallen betreffen de respondenten op wie de vraag van toepassing is en die de vraag ook op de juiste wijze hebben beantwoord.

³⁷ Een aantal respondenten heeft bij de categorie 'overig' wel aangegeven hoeveel cursussen zijn gegeven, maar niet uit hoeveel dagdelen die bestonden. In het kader van de resultaten van deze enquête is dat benoemd als 'pm'. Het gaat om 5 (2012) respectievelijk 29 (2013) gegeven cursus(sen). In deze tabel is deze 'pm' opgenomen, maar bij de berekeningen buiten beschouwing gelaten.

³⁸ Het totale aantal respondenten komt niet overeen met de som van de respondenten per type cursus. Het totaal betreft het aantal respondenten dat in het betreffende jaar één of meerdere typen (bijvoorbeeld een of meerdere 1-daagse en een of meerdere 3-daagse cursussen van 8 dagdelen) heeft gegeven.

³⁹ Een aantal respondenten heeft bij de categorie 'overig' wel aangegeven hoeveel cursussen zijn gegeven, maar niet uit hoeveel dagdelen die bestonden. In het kader van de resultaten van deze enquête is dat benoemd als 'pm'. Het gaat om 5 (2012) respectievelijk 29 (2013) gegeven cursus(sen). In de tekst is deze 'pm' opgenomen, maar bij de berekeningen buiten beschouwing gelaten.

(96,7% van het totaal) gegeven door opleidingsinstituten. Dat komt neer op een daling van 2.961 + pm dagdelen (-33,7%).

Typen maatwerk cursus

De meest gegeven maatwerk cursussen bestaan uit 1 dagdeel, een 2-daagse van 5 dagdelen of een 1-daagse van 2 dagdelen. Bij bijna ieder type maatwerk cursus heeft in 2013 een terugloop plaatsgevonden ten opzichte van 2012, zowel in aantal cursussen als in aantal gegeven dagdelen. Een uitzondering geldt voor de categorie 'overige' qua aantal cursussen. Het meest significant is de terugloop in de categorie '1 dagdeel' (met een terugval van 627 cursussen c.q. dagdelen; -61%), gevolgd door de categorieën '2-daagse van 5 dagdelen' (cursussen: -29% respectievelijk dagdelen: -27%) en een '1-daagse van 2 dagdelen' (cursussen: -31% respectievelijk dagdelen: -31%). De terugval in het aantal gegeven maatwerk cursussen bestaande uit 1 dagdeel, is deels te verklaren uit het feit dat 1 van de respondenten (een opleidingsinstituut) in 2012 903 cursussen van 1 dagdeel gaf en in 2013 nog maar 285.

Gemiddelde duur in dagdelen van een maatwerk cursus

Uit de enquêtegegevens volgt geen eenduidig antwoord op de vraag of de gemiddelde duur van maatwerk cursussen is gedaald of gestegen. In één enquêtevraag werd de respondenten verzocht aan te geven wat de (geschatte) gemiddelde duur van de in 2012 en 2013 gegeven maatwerk cursussen was. Uit de antwoorden op deze vraag blijkt het volgende⁴⁰. In 2012 bedroeg de gemiddelde cursusduur 4,8 (cursus)dagdelen en in 2013 4,2 (cursus)dagdelen. De gemiddelde (cursus)duur van gegeven maatwerk cursussen aan OR'en is dan tussen 2012 en 2013 gedaald met 0,6 dagdeel (-12,5%).

Wanneer de gemiddelde cursusduur wordt uitgerekend aan de hand van de gegevens uit tabel 11 blijkt het volgende. De gemiddelde cursusduur is gestegen met 0,3 dagdeel (+10%) van afgerond 3 dagdelen in 2012 naar afgerond 3,3 dagdelen in 2013. Een mogelijke verklaring voor dit verschil is dat genoemde enquêtevraag deels door anderen uit de groep respondenten is beantwoord dan de vragen die ten grondslag liggen aan tabel 11.

2.2 Open inschrijvingscursussen en -trainingen

Hieronder is het totaal aantal in 2012 en 2013 door de respondenten gegeven open inschrijvingscursussen en -trainingen (open inschrijvingscursussen) en het aantal daarbij behorende dagdelen, weergegeven. Een en ander is uitgesplitst naar type cursus. Er volgt uit dat het aantal open inschrijvingscursussen zowel in aantal cursussen als aantal dagdelen is gestegen.

⁴⁰ Aantal respondenten bij deze vraag was 13 in 2012 en 14 in 2013.

	Aantal respondenten		Aantal cursussen		Aantal dagdelen ⁴¹	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
1 dagdeel	2	2	12	14	12	14
1-daagse / 2 dagdelen	8	7	366	399	732	798
2-daagse / 4 dagdelen	3	4	25	12	100	48
2-daagse / 5 dagdelen	-	1	-	1	-	5
3-daagse / 6 dagdelen	-	-	-	-	-	-
3-daagse / 7 dagdelen	-	-	-	-	-	-
3-daagse / 8 dagdelen	-	-	-	-	-	-
Overig	1	1	2	1	pm	pm
Totaal	8	8	405	427	844 + pm	865 + pm
Verschil totaal 2012-2013 in %			+5,4%		+2,5%	

Open inschrijvingscursussen in aantal cursussen

De responderende opleidingsinstituten en ZZP'ers hebben in 2012 tezamen 405 open inschrijvingscursussen gegeven aan OR-leden. Het totale aantal open inschrijvingscursussen is in 2013 met 22 gestegen tot 427. Dit is een stijging van 5,4%.

De opleidingsinstituten hebben van genoemd aantal open inschrijvingscursussen in 2012 404 cursussen gegeven (99,8% van het totaal). In 2013 is dit aantal met 22 gestegen tot 426 (99,8% van het totaal). Een stijging van 5,4%.

Open inschrijvingscursussen in aantal dagdelen

Het totaal aantal in 2012 gegeven dagdelen cursus was 844 + pm⁴². Het aantal dagdelen lijkt in 2013 met 21 te zijn gestegen tot 865 + pm. Een stijging van 2,5%.

Zowel in 2012 als in 2013 werd 99,8% van genoemd aantal dagdelen open inschrijvingscursus door opleidingsinstituten verzorgd. Het aantal door responderende opleidingsinstituten gegeven dagdelen steeg met 2,5% van 842 + pm dagdelen in 2012 naar 863 + pm dagdelen in 2013.

Typen open inschrijvingscursus

De '1-daagse cursus' bestaande uit 2 dagdelen is verreweg het meest gebruikelijk voor een open inschrijvingscursus, zowel in aantal als in dagdelen. Een 3-daagse komt bij de respondenten niet voor. In 2013 heeft ten opzichte van 2012 een stijging plaatsgevonden van het aantal gegeven open inschrijvingscursussen én het aantal gegeven dagdelen bij de categorieën '1 dagdeel' (+17%), '1-daagse van 2 dagdelen' (cursussen respectievelijk dagdelen: +9%), '2-daagse van 5 dagdelen' (+1 cursus / +5 dagdelen). De overige categorieën ('2-daagse van 4 dagdelen' en 'overig') zijn met (ruim) de helft gedaald, voor wat de 2-daagse betreft niet alleen in aantal cursussen, maar ook in dagdelen.

⁴¹ Eén respondent heeft bij de categorie 'overig' wel aangegeven hoeveel cursussen zijn gegeven, maar niet uit hoeveel dagdelen die bestonden. In het kader van de resultaten van deze enquête is dat benoemd als 'pm'. Het gaat slechts om 2 (2012) respectievelijk 1 (2013) gegeven cursus(sen). In deze tabel is deze 'pm' opgenomen, maar bij de berekeningen buiten beschouwing gelaten.

⁴² Eén respondent heeft bij de categorie 'overig' wel aangegeven hoeveel cursussen zijn gegeven, maar niet uit hoeveel dagdelen die bestonden. In het kader van de resultaten van deze enquête is dat benoemd als 'pm'. Het gaat slechts om 2 (2012) respectievelijk 1 (2013) gegeven cursus(sen). In deze tekst is deze 'pm' opgenomen, maar bij de berekeningen buiten beschouwing gelaten.

Gemiddelde duur in dagdelen van een open inschrijvingscursus

In één enquêtevraag werd de respondenten verzocht aan te geven wat de (geschatte) gemiddelde duur van de in 2012 en 2013 gegeven open inschrijvingscursussen was. Uit de antwoorden op deze vraag blijkt het volgende⁴³. De gemiddelde cursusduur van een open inschrijvingscursus bedroeg 2,2 (cursus)dagdelen in 2012 en 2 (cursus)dagdelen in 2013. De gemiddelde cursusduur van een open inschrijvingscursus voor een OR-lid is dan gedaald met 0,2 (cursus)dagdeel (-10%).

Wanneer de gemiddelde cursusduur wordt uitgerekend aan de hand van de gegevens uit tabel 12 blijkt bijna hetzelfde; een daling met 0,1 (cursus)dagdeel van afgerond 2,1 dagdelen in 2012 naar afgerond 2 dagdelen in 2013.

2.3 Overige vormen van scholing en vorming

Hieronder is weergegeven hoeveel dagdelen overige vormen van scholing en vorming door de respondenten zijn gegeven in 2012 en 2013 alsmede het daarbij behorende aantal dagdelen. Het betreft zowel collectief aan OR'en als individueel aan OR-leden gegeven scholing. Een en ander is uitgesplitst naar type overige scholing.

	Collectief		Individueel	
	2012	2013	2012	2013
Groepscoaching	68	123	nvt	nvt
Individuele coaching	nvt	nvt	130	26
Training on the job	9	20	16	7
E-learning	-	-	-	-
Blended learning	-	-	-	-
Action learning	-	2	-	-
Themamiddagen	12	26	18	14
Workshops	65	59	20	23
Anders, namelijk	-	-		-
Totaal	154	230	184	70
Verskil in dagdelen 2012-2013	+76		-114	

Uit bovenstaande volgt dat de respondenten verschillende soorten overige scholing en vorming hebben gegeven. Het meest kwamen voor groepscoaching, individuele coaching en workshops, gevolgd door (in mindere mate) themamiddagen en training on the job. Geen van de respondenten gaf e-learning of blended learning⁴⁴. Slechts één van de respondenten maakte in 2013 op zeer kleine schaal gebruik van action learning voor collectieve scholing en vorming van (een) OR('en).

Het aantal dagdelen dat de respondenten overige scholing en vorming hebben gegeven in 2012 en 2013, is zodanig beperkt dat het niet aangewezen lijkt op basis hiervan algemene uitspraken of uitspraken in percentages te doen over stijging of daling tussen 2012 en 2013.

Uit de tabel volgt dat het aantal dagdelen gegeven collectieve vormen van overige scholing wat is gestegen en het aantal dagdelen overige individuele scholing wat is gedaald. Beschrijvend weergegeven zijn de belangrijkste verschillen tussen 2012 en 2013 de volgende. Groepscoaching aan OR'en heeft in 2013 vaker plaatsgevonden dan

⁴³ Aantal respondenten bij deze vraag was 7 in 2012 en 7 in 2013.

⁴⁴ De scholingsvormen e-learning, blended learning en action learning zijn toegelicht in voetnoten in paragraaf 4 van de notitie.

in 2012 terwijl het aantal dagdelen individuele coaching aan OR-leden is gedaald. Training on the job voor collectieve training van de OR is nog niet veel gegeven, maar wel toegenomen. Individuele 'training on the job' is in 2013 gedaald. Ook het aantal themamiddagen voor individuele OR-leden viel iets terug. Daarentegen was in 2013 sprake van een stijging van de themamiddagen voor de OR als geheel. Bij de workshops die voor de gehele OR worden georganiseerd, was een lichte daling en bij de workshops waar individuele OR-leden aan deelnemen, een lichte stijging.

De responderende opleidingsinstituten verzorgden het overgrote deel van het totaal aantal door alle respondenten gegeven dagdelen overige scholing en vorming. Hun aandeel betrof 98,1% (2012) respectievelijk 95,7% (2013) in de collectieve scholing en 98,9% (2012) respectievelijk 98,6% (2014) in de individuele scholing.

3. ZZP'ers

Van de responderende OR-opleiders was ruim 1/6 ZZP'er (17,3%); in absolute getallen betrof het slechts 4 respondenten. Gezien dit beperkte aantal, kunnen op basis van de enquête voor de categorie ZZP'ers geen representatieve uitspraken worden gedaan. Uit de gegevens van de responderende ZZP'ers blijkt dat zij maatwerk cursussen en collectieve vormen van overige scholing en vorming hebben gegeven in 2012 en 2013, maar vrijwel geen open inschrijvingscursussen of andere vormen van individuele scholing. Bij maatwerk cursussen hebben de responderende ZZP'ers minder terugloop in aantal cursussen en aantal dagdelen ervaren dan de responderende opleidingsinstituten. Er zijn onvoldoende data om conclusies te kunnen trekken over de vraag of sprake is van een verschuiving van scholing gegeven door opleidingsinstituten naar scholing gegeven door ZZP'ers.

4. Totalen

Tussen 2012 en 2013 is zowel het totaal aantal cursussen als het totaal aantal dagdelen scholing en vorming dat de respondenten gaven, flink gedaald. De daling betrof 34,7% in aantal cursussen en 30,0% in aantal dagdelen.

De door de responderende OR-opleiders meest gegeven vorm van scholing en vorming in 2012 en 2013 was de maatwerk cursus. Van het door de respondenten totaal gegeven aantal dagdelen scholing vond ruim 9.000 (2012) respectievelijk 6.000 (2013) plaats in de vorm van maatwerk cursussen. In beide jaren werd gemiddeld zo'n 850 dagdelen in de vorm van open inschrijvingscursussen gegeven en zo'n 300 in een andere vorm van scholing en vorming. Aldus betrof gemiddeld zo'n 86% van de door de respondenten gegeven scholing maatwerk cursussen, zo'n 10% open inschrijvingscursussen en zo'n 4% overige scholing.

In de hierna volgende tabel is het aantal gegeven cursussen en dagdelen in totalen vermeld. Het betreft de door de respondenten opgegeven cursussen uitgesplitst naar drie hoofdcategorieën van scholing.

Tabel 14: Aantal cursussen en dagdelen scholing per scholingsvorm								
	In totaal aantal cursussen				In totaal aantal dagdelen ⁴⁵			
	2012	2013	Verskil absoluut	Verskil in %	2012	2013	Verskil absoluut	Verskil in %
Maatwerk cursus	3.027	1.815	-1.212	-40,0%	9.046 +pm	6.029 +pm	-3.017 +pm	-33,4%
Open inschrijving cursus	405	427	+22	+5,4%	844 +pm	865 +pm	+21 +pm	+2,5%
Overige vormen van scholing collectief	-	-	-	-	154	230	+76	_ ⁴⁶
Overige vormen van scholing individueel	-	-	-	-	184	70	-114	_ ⁴⁷
Totaal	3.432	2.242	-1.190	-34,7%	10.228 +pm	7.194 +pm	-3.034 +pm	-30,0%

⁴⁵ Een aantal respondenten heeft wel aangegeven hoeveel cursussen zijn gegeven, maar niet uit hoeveel dagdelen die bestonden. In het kader van de resultaten van deze enquête is dat benoemd als 'pm'. In deze tabel is deze 'pm' opgenomen, maar bij de berekeningen buiten beschouwing gelaten.

⁴⁶ Rekenkundig is er sprake van een toename van 49,4%. Evenwel betreft het een zodanig beperkt totaal aantal dagdelen, dat het niet aangewezen lijkt op basis hiervan algemene uitspraken te doen over stijging of daling tussen 2012 en 2013.

⁴⁷ Rekenkundig is er sprake van een afname van 62,0%. Evenwel betreft het een zodanig beperkt totaal aantal dagdelen, dat het niet aangewezen lijkt op basis hiervan algemene uitspraken te doen over stijging of daling tussen 2012 en 2013

Bijlage 4

Nadere informatie onderzoek (naams)bekendheid Stichting SCOOR

Het onderzoek naar de (naams)bekendheid van Stichting SCOOR is verricht door het vergaren van informatie door middel van drie enquêtes (vragenlijsten) en tien interviews. Naast de vragenlijsten onder OR'en en OR-opleiders die in **bijlage 1** zijn beschreven, is een vragenlijst uitgezet onder werkgevers. De interviews zijn afgenomen bij drie trainers, twee ambtelijk secretarissen, een voorzitter van een Centrale OR, twee personeelsadviseurs, een communicatiemedewerker en de secretaris van Stichting SCOOR. Tevens zijn berichten van OR-opleiders in LinkedIn-discussies over Stichting SCOOR verzameld en betrokken in het onderzoek.

Bij het onderzoek is uitgegaan van de huidige situatie van Stichting SCOOR ten opzichte van de gewenste situatie. In de gewenste situatie is de volledige doelgroep bekend met (de taken van) Stichting SCOOR en heeft het bezit van het SCOOR-certificaat de voorkeur. Dit omdat men er van uit kan gaan dat een SCOOR-gecertificeerd instituut kwalitatief goede scholing kan aanbieden, zodat zowel OR'en als bestuurders/ondernemers voor een opleiding op zoek gaan naar een opleidingsinstituut dat SCOOR-gecertificeerd is.

Attitudes

Om de attitude van de doelgroep tegenover SCOOR te meten is de volgende formule gehanteerd: $Attitude = \sum (Oordeel \times Waardering)$. Dit betekent dat de attitude wordt bepaald door het oordeel en de waardering. Uitgeschreven is de formule $A = (O+W) \times (O \times W)$. Per onderwerp is gevraagd een oordeel en een waardering te geven. Dit werd gedaan door aan te geven in welke mate men het met het onderwerp eens was en in welke mate men het onderwerp belangrijk vond. Om de formule te kunnen invullen zijn punten toegekend aan de antwoorden, deze zijn hieronder weergegeven.

Tabel 15: Puntenwaardering per antwoord

Oordeel	Puntenaantal	Waardering	Puntenaantal
Helemaal mee eens	1	Heel belangrijk	1
Mee eens	2	Belangrijk	2
Niet eens/ niet oneens	3	Niet belangrijk/ niet onbelangrijk	3
Mee oneens	4	Onbelangrijk	4
Helemaal mee oneens	5	Heel onbelangrijk	5

De formule is ingevuld aan de hand van de antwoorden in de vragenlijsten. Om in één oogopslag inzichtelijk te maken of de uitkomst van de formule een positieve, neutrale of negatieve attitude is, zijn er marges aangegeven in tabel 16 hieronder.

Tabel 16: marges van de puntentaallen per formule

Attitude	Puntenaantal	Formule
Positief	2-16	$A = (2+2) \times (2 \times 2) = 16$
Neutraal	17-54	$A = (3+3) \times (3 \times 3) = 54$
Negatief	55-250	$A = (5+5) \times (5 \times 5) = 250$

Attitude tegenover SCOOR

De attitude is positief wanneer er 'helemaal mee eens', 'mee eens', 'heel belangrijk' of 'belangrijk' bij een stelling is ingevuld. Wanneer de respondent een negatieve waardering of een negatief oordeel geeft, kan de uitkomst van de formule niet positief zijn. Bij 'n.v.t.' is de stelling niet aan de doelgroep voorgelegd.

Tabel 17: Overzicht van de gemeten attitudes		
Attitude tegenover:	OR'en	OR-opleiders
Een kwaliteitskeurmerk van een opleidingsinstituut geeft inzicht in de kwaliteit van OR-opleidingen	Neutraal	Neutraal (bijna negatief)
Met een kwaliteitskeurmerk kan een opleidingsinstituut zich onderscheiden in de markt.	N.v.t.	Neutraal
Certificering door SCOOR geeft inzicht in de kwaliteit van een OR-opleidingsinstituut.	Neutraal	Neutraal
De kosten van certificering zijn goed.	N.v.t.	Neutraal (wel een negatief oordeel)
Het SCOOR-certificaat is voor mijn opleidingsinstituut haalbaar.	N.v.t.	Neutraal
Het SCOOR-register is een nuttige database.	Neutraal	Neutraal
Het is nuttig dat SCOOR informeert over het belang van kwalitatief goede scholing en vorming.	Positief	Neutraal

Meegegeven aandachtspunten

Indien respondenten het *oneens* waren met de stelling: '*Een kwaliteitskeurmerk van een opleidingsinstituut geeft inzicht in de kwaliteit van OR-opleidingen*' (circa 6% van de OR'en en 30% van de opleidingsinstellingen), is de mogelijkheid geboden om te beschrijven waarom. De meest genoemde antwoorden hierop waren:

- een keurmerk geeft geen inzicht in de kwaliteit van een individuele trainer;
- de klik met- en de ervaring van de trainer zijn belangrijker dan het bezit van een keurmerk;
- inzicht in de kwaliteit van een opleidingsinstituut is afhankelijk van de kwaliteit van het keurmerk;
- een certificaat of erkenning is kwaliteit op papier, in de praktijk moet die kwaliteit nog maar blijken.